

DAHA GÜVENLİ VE ADIL BİR GELECEK YARATIN

KONGO DEMOKRATİK
CUMHURİYETİ'NİN 50. KURULUŞ
YILDÖNÜMÜ

AMNESTY
INTERNATIONAL

HERKES İNSAN HAKLARINA SAHIPTİR TABİİ EĞER ROMAN DEĞİLSENİZ

Yüzyıllardır süren zulüm ve ayrımcılık Romanları Avrupa toplumunun kenarlarına itti – ve bugün aynı efsaneler onları orada tutmak için kullanılıyor.

Fransa'da Roman olmak, Avrupa vatandaşı olsanız bile ülkeden atılmak anlamına gelebilir. İtalya'da, yasal olarak orada oturuyor olsanız bile evinizden çıkartılmanız anlamına gelebilir. Eski Yugoslavya ülkelerinde, tüm hayatınız boyunca orada yaşamış olsanız dahi, vatandaşlıktan çıkarılmanız anlamına gelebilir. Hemen hemen her Avrupa ülkesinde, Romanlar daha düşük gelire, daha kötü sağlık koşullarına, daha yetersiz barınma olanaklarına, daha düşük okuma yazma oranlarına ve nüfusun geri kalanından daha yüksek işsizlik oranlarına sahip. Kıta boyunca, Roman olmak sizi ırkçı saldırıların ve polislerin kötü muamelelerinin hedefi yapabilir.

Roman topluluklarına karşı saldırılarda artış gözleniyor. Geçtiğimiz iki senede, Macaristan'da 9 şiddet olayında insanların hayatını kaybettiği 48, Çek Cumhuriyeti'nde ise en az 16 tane şiddetli saldırı olayı yaşandı. 2009 yılının Kasım ayında İtalya'nın Alba Adriatica şehrinde 200-300 kişilik bir topluluk Romanların evlerine saldırdı ve zarar verdi. Slovakya'da, vurulma ve grup saldırıları yaşandığı bildirildi. 2009 yılının Haziran ayında, Belfast'ta bir grup Roman aile evlerinde saldırıya uğradı. Benzer saldırılar, 2010'da Türkiye ve Sırbistan'da da yaşandı.

Bu saldırıları raporlayan Avrupa Roman Hakları Merkezi'ne göre, anti-Roman söyleminin aşırı sağ siyasi partilerce kullanımının artması,

insan hakları ihlallerinin genel olarak cezasız kaldığı bir hava yaratıyor. Bununla birlikte, Romanlarla ilgili açık ırkçı söylem siyasetin ana akıntısına da katılıyor.

Bu sene Ağustos ayında, Fransa Başkanı Sarkozy, 1000'den fazla AB vatandaşı Romanyalı ve Bulgaristan'a sürmeden önce, Roman kamplarını "suç kaynakları" olarak etiketlemişti. AB vatandaşı Romanları kovan diğer Avrupa ülkeleri arasında Danimarka, İsveç ve Almanya da bulunuyor. Birtakım Avrupa ülkeleri Roman mültecileri, özellikle azınlık gruplar için etnik gruplar arası yoğun şiddet olaylarının ciddi risk oluşturduğu Kosova'ya zorla geri gönderiyor. 10.000 civarında Roman Almanya'dan Kosova'ya zorla geri gönderilme tehdidi altında - bunların üçte birinden fazlasını Almanya'da doğmuş ve Almanya'da eğitim görmüş çocuklar oluşturuyor. UNICEF'e göre, bu çocukların dörtte üçü, Kosova'ya döndükten sonra kullanılan dili konuşmadıkları için okulu bırakmak zorunda kalıyor. 1990'larda eski Yugoslavya'dan sonra oluşan yeni devletlerin yeni yönetimleri vatandaşlık kayıtlarını yenilemişlerdi ve Romanların vatandaşlığı genellikle reddedilmişti. Birçoğu bu yeni ülkelerden vatandaşlık alamıyorlar. Bu durum onların sağlık olanaklarına ve sosyal hizmetlere erişimini ve seçimlerde oy kullanabilmelerini engelledi. Avrupa'nın herhangi bir yerinde, birçok Roman hala, ayrımcı yasalar ve kamu görevlilerinin önyargıları sebebiyle sağlık bakımı, barınma programları ve sosyal güvenlik gibi kamusal hizmetlerden mahrum durumdadır. Avrupa ülkesi

olmayan ülkelerde bile Romanlar ayrı okullarda okuyorlar ve birtakım ülkelerde Roman çocuklar düzenli olarak idare tarafından alt seviyede eğitim veren özel okullara veya sınıflara yerleştiriliyorlar. Eğitimi ayırma uygulamasına başka yerlerde de rastlansa da bu tip ayrımlar Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Yunanistan, Macaristan, Romanya ve Slovakya da sistemli bir hal aldı.

Devletin sağladığı toplu konutlardan çıkarılan ve genellikle özel bir kalacak yer tutmak için parası olmayan birçok Roman kayıt dışı yerleşim yerlerinde, kullanım hakkının olmadığı dolayısıyla kullanma süresinin garantisini olmadan, zorla tahliye edilme korkusuyla yaşıyorlar. Geçtiğimiz iki yıl boyunca, Romanların zorla tahliyeleri Bulgaristan'da, İtalya'da, Makedonya'da, Sırbistan'da ve Slovakya'da devam etti. Sadece Milan'da, 2010 yılının ilk dokuz ayında, İtalyan yetkilileri 3.600'den fazla insanı evlerinden tahliye etti.

Tüm Avrupa'da, Romanlar insan haklarına saygı gösterilmesini sağlamak için örgütleniyorlar. Uluslararası Af Örgütü, Avrupa hükümetlerine milyonlarca Romanyalı etkileyen önyargı, yoksulluk ve suiistimal çemberlerini kırmaları çağrısında bulunuyor. Bazı Avrupa hükümetleri bu yönde adımlar atıyor ama bunlar herhangi bir bütünlük içermeden parça parça kalıyor. Romanlara karşı ayrımcılığın sona ermesi için birlikte hareket etmek, siyasi istek ve uzun süreli çalışma taahhüdü gerekiyor. Bu çağrıda Romanların sesleri duyulmalı ve bu seslere kulak verilmeli.

BİLMEDİĞİMİZ GERÇEKLER İŞ BAŞVURULARINDA 2/3 RED

Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Romanya ve Slovakya'yı kapsayan anketlerde: soru sorularının 2/3'si Roman oldukları iş başvurularının reddedildiği cevabını verdi.

ÇOCUK ÖLÜMLERİ

İngiltere'de, Çingene ve göçebe annelerin çocuk ölümleri ile karşılaşmaları nüfusun geri kalanından 20 kat daha fazladır.

ÇİNGENELER, ROMANLAR VE GÖÇEBELER

EFSSANE AVCISI

Efsane 1: Onlar suçludur

Gerçek: Diğer her topluluk gibi, bazı Çingene suç olaylarına karışırlar. Ama bu suçluluk Çingene, Romanlar ve göçebeler arasında diğer topluluklarda olduğundan daha fazla değildir. İngiltere'deki Çingenelerin, Romanların ve Göçebelerin hapse girme oranları genel nüfusun oranından daha düşüktür.

Efsane 2: Onlar göçebe ve hepsi karavanlarda yaşıyor

Gerçek: Etnik bir grup olarak, Çingenelerin ve Romanların göçebe bir geçmişi var ama bugün, dünyadaki Çingenelerin ve Romanların yüzde 90'ı evlerde yaşıyor. Doğu Avrupa'da ve İtalya'da, barınma koşulları Roman olmayanlarından çok daha kötü durumda olmasına rağmen, Romanların

büyük çoğunluğu yerleşik. Bununla birlikte, Batı Avrupa'daki birçok Roman ve Göçebe, özellikle Fransa'da (%15 civarında), İrlanda'da ve İngiltere'de (%50) göçebe veya yarı göçebe bir hayat tarzı sürdürüyor.

Efsane 3: Onlar tembel

Gerçek: Çingene, Romanlar ve göçebeler genellikle erken yaşta nesilden nesile geçen geleneksel özellikleriyle çalışmaya başlıyorlar. Yaşamlarını sürdürmeye odaklı, güçlü bir çalışma ahlakları var. Ayrımcılık ve resmi vasıflarının olmaması sebebiyle, birçoğu tercih ederek (ya da zorla) serbest meslekte çalışıyor. İngiltere göçmen yasaları altında, Bulgaristan'dan ve Romanya'dan gelen Romanlar (bu ülkelerdeki diğer vatandaşlar gibi) çok kalifiye işçilere gerek duymayan işlerde veya mevsimsel tarım işçisi olarak çalışmak zorunda kalıyorlar.

Efsane 4: Topluma bir faydaları yok ve vergi ödemiyorlar

Gerçek: Çingene, Romanlar ve göçebeler, metal işçisi, küçük ölçekli ticaret ve tarım işleri gibi uğraşlardaki çalışmalarıyla yüzyıllardır Avrupa toplumunun bir parçası oldular. Müzikleri, hikâyecilikleri ve sanatları Avrupa kültürünün bir parçasıdır. Bir işte çalışanlar ve ya kendi işini yapanlar diğer herkes gibi vergisini ödüyor. İngiltere'de kendi evlerinde veya toplu konutlarda yaşayan Çingene ve göçebeler belediye vergisi, kira ve diğer sorumluluklarını ödüyorlar.

Efsane 5: Onlar pisler

Gerçek: Çingene kültürü, neyin hangi kapta yıkanacağını dahi söyleyen sıkı temizlik kuralları üzerine kurulmuştur. Birçok Çingene, Roman ve Göçebe evlerinden gurur duyar.

Efsane 6: Onlar çocuklarını okula göndermek istemiyor

Gerçek: Çoğu Çingene, Roman ve Göçebe çocukları için daha iyi bir gelecek istiyor ve onların resmi eğitimle iyi birer okuyazar olmalarını arzu ediyorlar. Bununla birlikte, çoğu okulların çocuklarının kimliklerini ve değerlerini yok etmesinden korkuyor. İngiltere'de yapılan anketlerde, Göçebe ve Çingenelerin dörtte üçü, kimlikleri sebebiyle diğer öğrencilerin onlara sataştıklarını söylüyor. Orta ve doğu Avrupa'da, Roman çocuklar genellikle özel okullara ve sınıflara gönderilerek diğer çocuklardan ayrılıyorlar ve daha düşük seviyede bir eğitim alıyorlar.

ORTALAMA ÖMÜR

Orta ve Doğu Avrupa: Nüfusun geri kalanından 10 yıl daha az

ROMANLARA, ÇİNGENELERE VE GÖÇEBELERE KARŞI AYRIMCILIK

ROMANLAR KİMDİR?

Romanların, dokuzuncu yüzyılda kuzey Hindistan'dan Avrupa'ya ilk gelen insanlar olduğuna ve 1300lerde birçok ülkeye yerleştiklerine inanılır. Avrupa'daki Romanların yüzde 70'i orta ve doğu Avrupa'da yaşıyor. Ayrıca, Batı Avrupa'da da, özellikle İspanya, Fransa ve İngiltere'de 300.000'den fazla Roman, Çingene ve göçebe nüfusu mevcut. Doğu ve Orta Avrupa'da kötü ekonomik koşullarda yaşayan Romanlar, komünizmin çöküşüyle ciddi insan hakları ihlalleriyle karşılaşmaya devam edecekleri Batı Avrupa'ya gittiler.

GAZZE ÇATIŞMASI ADALET ZAMANI

27 Aralık 2008 tarihinde, İsrail kuvvetleri, Filistinli silahlı gruplar tarafından İsrail'e yapılan roket saldırılarını durdurmak amacı iddiası ile Gazze Şeridi'ni bombalamaya başladı. Bombalamayı takip eden 22 gün içerisinde, 1400 Filistinli ve 13 İsraili öldürüldü. Birleşmiş Milletler (BM) araştırma grubuna göre, her iki taraf savaş suçu işlemişlerdir - insanlığa karşı suç olması da muhtemel. Fakat çatışmadan iki yıl sonra her iki taraf da sorumluların soruşturmasını ve kovuşturmasını yürütmediler. Uluslararası toplumun mağdurlar için adalet sağlaması gerekiyor.

2008-2009 tarihleri arasında 22 gün içerisinde, İsrail ordusu Gazze'ye havadan ve karadan saldırılar gerçekleştirdi. Bu saldırılar yüzlerce sivilin yaralanmasına ve öldürülmesine, tıbbi tesislerin, sivillerin evlerinin, işyerlerinin ve BM binalarının yıkımına neden oldu. Saldırıları, nüfusun yoğun olduğu Gazze Şeridi'nin alt yapısına yıkıcı zararlar verdi. Hamas'ın da içinde bulunduğu Filistinli silahlı gruplar, Gazze'den İsrail'in güneyine üç sivilin ölümüne, binlerce kişinin yaralanmasına ve ev ve arazilerin zararına neden olan rastgele yüzlerce roket fırlattılar.

Çatışma münferit bir olay değildir. İsrail ve Filistinliler arasında devam eden çatışmada, hem İsraili güçler hem Filistinli silahlı gruplar uluslararası hukuku ciddi olarak ihlal ettiler. Sorumlular çoğu zaman cezasız kaldılar. Failerin kovuşturulmaması mağdurları adaletten yoksun bırakıyor.

ADALET FIRSATI

2009 yılının Eylül ayında, hâkim Richard Goldstone tarafından yürütülen bir BM araştırma heyeti iki yıl önce her iki tarafın çatışma süresince yaptığı ihlaller üzerine bir

rapor hazırladı. Rapor, İsrail yetkililerine ve de facto fiili Hamas yönetimine yerelde işlenen suçların soruşturulmasını yürütmeleri için altı ay süre verilmesini önerdi. Başarısız oldukları takdirde uluslararası adalet çözümlerinin kabul edilmesi gerekiyor. Uluslararası Af Örgütü'nün de çatışmanın hemen sonrasında yapmış olduğu kendi çalışmasında da gösterdiği ve Goldstone raporunun da içerdiği bulgular ve öneriler BM İnsan Hakları Konseyi ve BM Genel Meclisi tarafından da uygun görüldü.

Uluslararası Af Örgütü her iki tarafın da yerelde yürüttüğü süreci gözlemledi. 2010 yılının Ekim ayında, her iki tarafın da Goldstone raporunda belirtilen suçlar hakkında ciddi bir soruşturma ve kovuşturma yürütmediği belirtildi. Bağımsız Uzmanlar Komitesi tarafından desteklenen Uluslararası Af Örgütü bulguları İnsan Hakları Konseyi'ne sunulan ve bölgedeki başarısızlıkları vurgulayan bir raporda belirtildi.

Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin (UCM) Gazze ve güney İsrail'de işlenen suçların derhal yargılanmasında yetkisi bulunmuyor. Bunun nedeni, ne İsrail ne de Filistin yetkililerinin UCM'nin kurucu antlaşması olan Roma Statüsü'nü

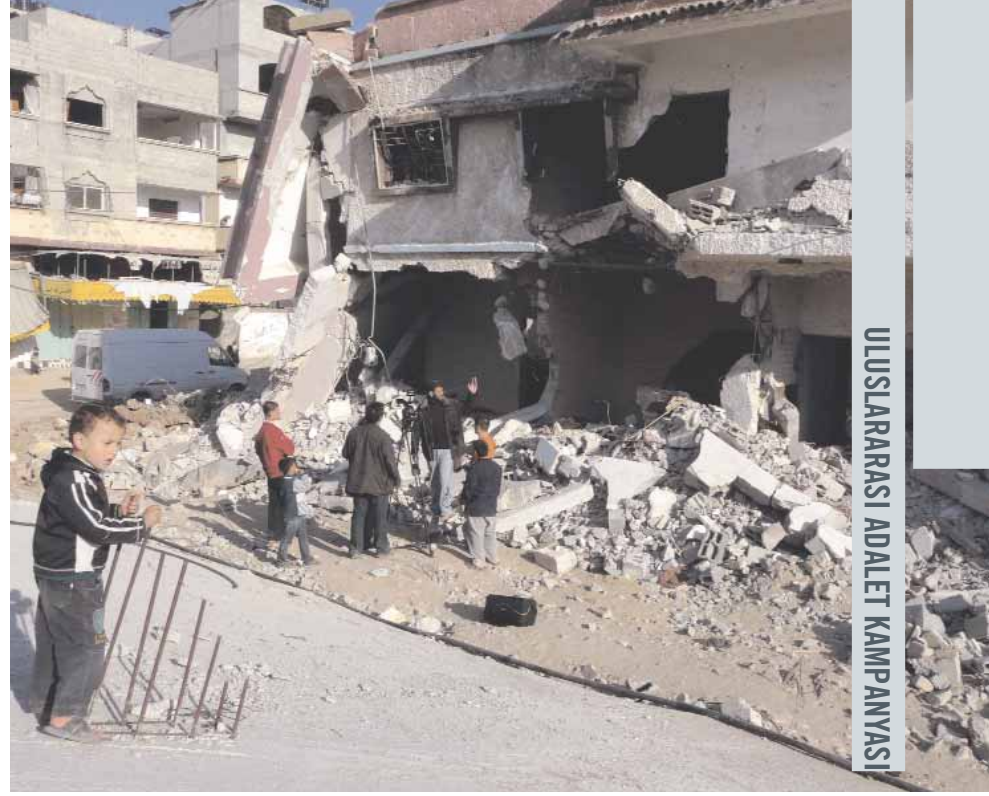
imzalamamalarıdır.

Bununla birlikte, 2009 yılının Ocak ayında Filistinli Yetkililer 1 Temmuz 2002 tarihinden itibaren Filistin toprakları üzerinde işlenen cezaların UCM tarafından yargılanmasını sağlamaya çalışan bir bildirge yayınladı. Bu bildirgede çatışma boyunca Gazze'den İsrail'e yapılan roket saldırılarının da içinde bulunduğu işlenen tüm suçların dâhil edileceği öngörülmüştü.

Uluslararası Af Örgütü UCM'ye bildirgeye bağlı olarak bir soruşturmanın sürdürülüp sürdürülemediği kararını verme çağrısında bulunuyor. Eğer cevap 'evet' olursa UCM Savcısı daha fazla gecikmeden bir soruşturma başlatmalı. Eğer cevap 'hayır' olursa, o zaman uluslararası adaletin yerine getirilmesi için başka bir çözüm bulunması gerekiyor - örneğin, BM Güvenlik Konseyi durumu UCM'ye sevk edebilir.

Uluslararası Af Örgütü diğer ülkelerin ulusal yetkililerine de evrensel yargılama ilkesi ışığında - Şili eski Devlet Başkanı Augusto Pinochet aynı ilke altında 1998 yılında Londra, Birleşik Krallık'ta tutuklanmıştı - çatışma süresince işlenen cezaların soruşturulması ve yargılanmasını

Üstte: Gazze'de ki Çocuklar, Ocak 2009.

Solda: 98 yaşındaki Mohammed Faraj Dardouna'nın evi saldırılarda yıkıldı. Dardouna'nın tek ulaşım aracı olan eşiği öldürüldü. Gazze Şehri, 2009

yürütmeleri çağrısında bulunuyor.

Yerel yetkililerin açıkça görülen başarısızlıklarına rağmen, ne BM İnsan Hakları Konseyi ne de Genel Meclis, Gazze ve güney İsrail'de bulunan mağdurlar için adalet istediler. Mağdurlar için adalet getirmekten bahsetmek yerine, İnsan Hakları Konseyi 2010 yılının Ekim ayında Bağımsız Uzmanlar Komitesi'nin yetkilerini sadece 6 ay daha uzatmaya karar verdi. Konsey harekete geçemeyerek mağdurların haklarını görmezden geldi.

ŞİMDİ HAREKETE GEÇ

İnsan Hakları Konseyi'nin gelecek toplantısı 2011 yılının Mart ayında. Lütfen Konsey'in çatışmanın tüm mağdurları için adalet arayacak somut adımlar atmasını sağlaması için bize katılın. Lütfen kendi Dış İşleri Bakanı'nıza İnsan Hakları Konseyi'nin Mart ayında yapacağı önergeyi desteklemesi çağrısında bulunan bir mektup yazın. Çözüm önerisinde:

- Uluslararası standartlarla uygun olması için İsrail ve Hamas de facto yönetimi tarafından yürütülen soruşturmanın başarısız olduğunu kabul edilmeli ve kınanmalı

- Devletlere çatışma süresinde işlenen evrensel yargılama ilkesine dayanarak suçları kendi ulusal mahkemelerinde soruşturmaları ve kovuşturmaları çağrısında bulunulmalı.

- BM Genel Meclisi'nin Bağımsız Uzmanlar Komitesi'nin yapmış olduğu bulguları önemszenmesi sağlanmalı. Uluslararası Af Ö r g ü t ü hükümetlerin BM içerisinde uluslararası adalet çözümlerini desteklemeleri için lobi çalışmalarına devam edecek.

18 Ocak 2011 çatışmanın bitmesinin ikinci yıl dönümü. Uluslararası Af Örgütü üyeleri bugünü mağdurlar için etkinliklerle adalet çağrısının yapıldığı bir gün olarak kabul edecekler.

Çeviren: Ziya Kaya
WIRE Aralık 2010/ Ocak 2011 Volume 40 Issue 006 syf:12-13

ACİL EYLEMLER

2010 YILININ EKİM AYINDAN BU YANA TÜRKİYE ŞUBESİ 6 ACİL EYLEM İÇİN İMZA TOPLADI.

TAYLAND, PREMCHAIPORN

Tayland'da internet haber editörlüğü yapan Chiranuch Premchaiporn, 24 Eylül tarihinde ülkenin 2007 tarihli Bilgisayar Bağlantılı Suçlar Yasası altında tutuklandı ve Tayland'ın kuzeydoğusundaki Khon Kaen karakolunda tutulmakta. Chiranuch Premchaiporn bir düşünce mahkûmudur, sadece barışçıl bir şekilde ifade özgürlüğü hakkını kullandığı için gözaltına alınmıştır ve derhal ve koşulsuz olarak serbest bırakılmalıdır.

TUNUS, FAHEM BOUKADOUS

40 yaşındaki Tunuslu düşünce mahkûmu Fahem Boukadous cezaevi koşulları ve devam etmekte olan tutukluluk süresine tepki olarak Gafsa cezaevinde 8 Ekim 2010'dan

beri açlık grevinde. Şuanda ilaç almayı reddediyor ve bu ilaçları almaması hayatını tehlikeye atabilir.

KOLOMBİYA, WILLIAM CRISTANCHO DUARTE

Kuzey Kolombiya'da, insan hakları avukatı William Cristancho Duarte, önceleri çatışma sırasında öldürülen gerillalar olarak lanse edilmiş olan iki köylü çiftçinin, esasında askeri bir operasyon sırasında yargısız infazlarına ilişkin

ACİL EYLEMLERE DESTEK ARTIK İNTERNET ÜZERİNDEN. SEN DE ACİL EYLEM AĞINA KATIL

www.acileylem.org Eylül ayında hayata geçti. Bundan böyle dileyen herkes Acil eylemlere internet üzerinden çevrimiçi dilekçeyi imzalayarak katılabilecek. Web sitesi görselliğiyle de güncellemeleri takip etmeyi bir hayli kolaylaştırıyor. Ayrıca, yeni acil eylemlerin bilgisi üyelerin ve web sitesinden kayıt yaptıranların cep telefonlarına kısa mesaj olarak iletiliyor. Acil eylem ağındaki herkes gelen mesajda belirtilen kodu 0530 660 20 20'ye göndererek eylemlere SMS'le de destek olabiliyor.

davanın ön duruşma gününde tehdit edildi. William Cristancho Duarte'nin ve bir tanığın hayatları tehlikede.

SOMALI

Somali'nin Belet Hawo bölgesinde gerçekleşen yoğun çatışmalar sonucu Kenya sınırını

geçen yaklaşık 8.000 Somaliliye, 1-2 Kasım tarihleri arasında Kenya yetkililerince Somali'ye dönmeleri emredildi. 4 Kasım tarihinde, yaklaşık 3.000 Somalili, Kenya İdari Polisi tarafından, ağır insan hakları ihlallerine maruz kalma riski altında oldukları Somali'ye geçmeye zorlandı.

2010 "Haklar İçin Mektup Yaz" Mektup Yazma Maratonu / 4-20 Aralık 2010

Her yıl yüz binlerce kişinin katıldığı 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Gününde, Uluslararası Af Örgütü yine "Haklar İçin Mektup Yazma Maratonu"nu başlattı. Af Örgütü, insanları gerek mektup yazarak gerekse internet dilekçelerini imzalayarak tüm bireylerin haklarına saygı duyulması, haklarının daima korunması ve hakların özgürce kullanılması için baskı oluşturmaya çağırırdı.

Bu yılki Mektup Yazma Maratonu'nda ölüm cezasına mahkum edilen Tunuslu Saber Ragoubi ve Romanya'da evlerinden zorla tahliye edilen 100 Roman aile için yüz binlerce mektup toplanması hedeflendi.

ROMANYA, ROMAN AİLELER

Csikszereda yerel yetkililerinin 2004'te Romanları, tahliyelere dair uluslararası güvenlik koşullarına uymadan evlerinden zorla tahliye etmeleri ve onları yaşam koşulları insancıl olmayan bir alana yerleştirmeleriyle ilgili endişeler dile getirildi.

TUNUS, SABER RAGOUBI

Saber Ragoubi 2006 yılının Aralık ayında Tunus'un 40 kilometre güneyinde bulunan Soliman kasabasında 29 kişiyle birlikte tutuklandı ve bu bilgi Uluslararası Af Örgütü'nün raporunda yer aldı. Rapora göre tutuklanan 30 kişi, terör örgütüne üye olmak ve hükümeti düşürmek için komplo kurmak da dahil terörizm bağlantılı suçlar ile itham edildiler. Sanıkların

tümü kendilerine yöneltilen suçlamaları reddetti; fakat adil olmayan yargılama neticesinde hepsi suçlu bulundu. Aralarında ölüm cezasına mahkum edilen tek kişi Saber Ragoubi. Ancak mahkeme, sanıkların işkenceye uğradığı ve zorla "itiraf" ettiği iddialarını yeterli bir şekilde soruşturmamıştır. Uluslararası Af Örgütü, Saber Ragoubi ve diğer sanıklardan işkence altında elde edilen

"itirafların" delil olarak kabul edildiği duruşmada adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine inanmakta.

İSTER GÖZ ÖNÜNDEKİ CİDDİ BİR
ÇATIŞMA ORTAMINDA OLSUN,
İSTER DÜNYANIN UNUTULMUŞ
BİR KÖŞESİNDE...

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ

HERKES İÇİN ADALET,
ÖZGÜRLÜK VE İNSANLIK
ONURU İÇİN ÇALIŞIR;
TOPLUMSAL DESTEĞİ DAHA İYİ
BİR DÜNYA YARATMAK İÇİN
CANLANDIRIR.

SİZ NE YAPABİLİRSİNİZ?

Dünyanın dört bir yanındaki aktivistlerimiz insan haklarına zarar veren tehlikeli güçlerin durdurulabileceğini göstermiştir. Bu hareketin bir parçası olabilir, insan hakları ihlalleriyle mücadele edebilirsiniz.

■ Uluslararası Af Örgütü'ne katılın ve insan hakları ihlallerini durdurmak için kampanyalar yürüten bu dünya çapındaki hareketin bir parçası olun. Değişim yaratmak için bizlere destek olun.

■ Kampanyalarımızı facebook ve twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Birlikte olursak sesimizi duyurabiliriz.

Af Örgütü'nün üyesi veya destekçisi olmak istiyorum.
Lütfen bana daha fazla bilgi iletin.

İSİM-SOYADI

ADRES

EPOSTA

CEP TEL

Lütfen bu formu Uluslararası Af Örgütü Türkiye şubesine iletiniz.

Formdaki bilgileri uyelik@amnesty.org.tr eposta adresine gönderebilirsiniz.
Uluslararası Türkiye Şubesi ve çalışmalarımızla ilgili sorularınız varsa lütfen bizi arayın :

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi
Tel: +90 212 361 62 17-18
Faks: +90 212 361 62 19
Eposta : posta@amnesty.org.tr

www.amnesty.org.tr

ONLAR ASLA VAZGEÇMEYECEK

DÜNYADA BİNLERCE AİLE ZORLA KAYBEDİLEN OĞULLARINA, EŞLERİNE, ERKEK KARDEŞLERİNE VEYA KIZLARINA NELER YAPILDIĞINI ÖĞRENMEK İÇİN HALA BEKLEYİŞ İÇERİSİNDELER. AİLELER AKRABALARININ YASINI TUTAMADAN YA DA HAYATLARINI ESKİSİ GİBİ SÜRDÜREMEDEN ADALET İÇİN MÜCADELEYE DEVAM EDİYORLAR.

Bir öğrenci olan Sanjiv Kumar Karna ailesi tarafından en son 8 Ekim 2003 tarihinde görüldü. Tanıkların ifadesine göre o ve diğer 10 kişi, 25 ya da 30 kişiden oluşan askeri ve polis personeli tarafından dövülerek tutuklandıklarında, Sanjiv Kumar, Janakpur, Dhanusha bölgesi, Nepal'de piknik yapıyordu. Tanıklar onların daha sonra sorgulanmak üzere polis tarafından gözaltına alındıklarını söylüyor. Erkeklerin 6'sı sorgulama sonrası serbest bırakıldı fakat Sanjiv ve 4 arkadaşından- Durgesh Kumar Labh, Pramod Narayan Mandal, Shailendra Yadav and Jitendra Jha- o zamandan bu zamana haber alınamadı. Sanjiv'in tutuklanmasının ilgilendiği öğrenci siyaseti ile bağlantılı olabileceği üzerinde duruluyor; Sanjiv, bir zamanlar hükümet karşıtı silahlı gösterileri yürüten Nepal Maoist Komünist Parti (Communist Party of Nepal-Maoist, CPN-M şimdi UCPN-M olarak adlandırılıyor)'nin üyesi olan bir öğrenci birliğinin kurucu üyesiydi.

Sanjiv Kumar Karna'nın akrabalarının yetkililerle ilgili şikâyetleri

kaydedildi ve hemen sonrasında soruşturmanın devam edeceği garantisi verildi ve onların sonuçlar hakkında bilgilendirilecekleri söylendi. Fakat neredeyse 7 yıl geçti, hiç kimse tutuklanmadı ve yargı önüne çıkarılmadı.

2006 yılında, ordu kendilerinin bu olaya dâhil olmadıklarını ve 5 kişinin tutuklandıkları gün gerçekleşen 'polis harekâtı'nda öldürüldüğünü iddia ettiler. Polis ordunun iddiasını çürütüyor ve inkâr ediyor.

Sanji'in babası, Jai Kishore Labh oğluna yapılanlar hakkındaki hakikatleri takip etmeyi asla bırakmadı.

Profesyonel bir avukat olarak, uzmanlığını ulusal ve uluslararası seviyede adalet bulmak için kullanıyordu. Yıllardır, Jai Kishore değerli kanıtları topladı ve kampanyanın odak noktası oldu. Ne yazık ki, o bu yıl 17 Nisan günü eşini ve genç oğlunu geride bırakarak kalp krizinden öldü.

'Benim kocam hiç yorulmadan hükümeti harekete geçirmek için çalıştı; hayatı boyunca yerine gelmesinden şüphelendiği adaletle

rağmen hiçbir zaman vazgeçmedi ve vazgeçmeyecek' diye konuştu Bimila Labh. 'Sorumluluk sahibi kişilerin dışında, bizim vazgeçeceğimizi, tazminat olarak değil suçu işleyen kişileri cezalandırmak için verilecek paranın bizi susturacağını düşünen kişiler var.'

Uluslararası Af Örgütü, aileler için adalet aramaya devam ediyor. Ayrıca, adı geçen 5 kişinin tutuklandığı zamanlarda gömüldükleri tahmin edilen birçok kişinin bulunduğu toplu mezarların çıkarılmasını da kapsayan Sanjiv ve arkadaşlarının zorla kaybedilmesi ile ilgili bağımsız araştırma yaparak kampanyasını sürdürüyor.

YALAN SÖZLER

Nepal'in güvenlik güçleri ile CPN-M'nin silahlı kanadı arasında 10 yıl süren çatışma süresince kaybedilenlerin gerçek sayısı hiçbir zaman bilinmeyebilir. Uluslararası Af Örgütü, durmadan Nepal'de 1996 yılında başlayan çatışmanın her iki tarafın gerçekleştirdiği zorla

kaybedilmeler hakkında endişelerini dile getiriyor. 2003, 2004 yıllarında Nepal dünyadaki zorla kaybedilmelerin en yüksek rakamlarının kaydedildiği yer olmuştur.

2007 yılının Haziran ayında, Nepal Ulusal İnsan Hakları Komisyonu (National Human Rights Commission of Nepal) zorla kaybedilme mağduru olduğu inanılan 839 kişinin bulunduğu yer hakkında bir bilginin olmadığını bildirdi. Sanjiv Kumar Karna'nın akıbeti hakkında soruşturma gibi, zorla kaybedilme ile ilgili bireysel vakalar için polis tarafından yürütülen az sayıda soruşturmalarda bir ilerleme kaydedilmiyor. Bu zamana kadar, hiçbir kimse sivil bir mahkemede yargılanmadı. Mağdur aileleri gerçeği saptamaya, adaleti sağlamaya ya da sevgili yakınlarına yapılanlar karşılığında tazminat almaya yakın değiller.

2006 yılının Mayıs ayında yapılan iki taraflı ateşkesten sonra, yeni koalisyon hükümeti ve CPN-M insan hakları yükümlülüklerini yerine getireceklerinin sözünü bir dizi antlaşma imzalayarak verdi. Bu antlaşmalardan bir tanesi aynı yılın Kasım ayında imzalanan Kapsayıcı Barış Antlaşması idi. Barış Antlaşması 60 gün içerisinde zorla kaybedilen mağdurların buldukları yerleri halka duyurma sözü verdi, fakat bugüne kadar bu yerine getirilmedi ve aynı şekliyle kaldı. Ayrıca, Kayıpları Araştırma Komisyonu ve Hakikat ve Uzlaşma Komisyonlarının kurulması için parlamentoda önerge verilmesine rağmen henüz kurulmadılar.

ÇALINAN MUTLULUKLAR

Dünyanın her yerinde binlerce zorla kaybedilme mağdurlarının yeri hala bilinmiyor. İnsanlar, siyasi muhalefeti sona erdirmek ya da daha basit bir nedenle belirli etnik ve dini gruplara ait olmaları nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak sessiz muhalefeti destekleyen hareketlerde bulunan devlet veya grupların temsilcileri tarafından zorla kaybediliyor. Kayıplar hukuki korumanın ötesinde kalıyor. Çoğu işkence görüyor. Çoğu öldürülüyor. Onlar bilgi almak ve adalet için ailelerini umutsuz bir şekilde geride bırakıyorlar.

Libya'da binlerce ailenin geçen birkaç on yılda devletin temsilcileri

tarafından zorla kaybedilen veya öldürülen birçok akrabaları var. Bu zorla kaybedilme ve öldürülmelere Tripoli'deki Abu Salim cezaevinde korkunç koşulların ateşlediği isyanların takip ettiği 29 Haziran 1996 tarihinde Libya yetkilileri tarafından yargısız infaz edildiğine inanılan 1200' e yakın tutuklunun ailesi de dâhil.

1989 yılından bugüne çeşitli tarihlerdeki tutuklamalarda ve suçlama veya herhangi bir dava söz konusu olmaksızın, ya da ağır bir şekilde devam eden adil olmayan yargılamalarda, tutukluların aileleri tarafından tekrar görülmeleri ve avukatları ile herhangi bir iletişim kurmalarına izin verilmedi. Yetkililer, tutukluların öldürülmelerinden önce buldukları yerleri ve akıbetlerini açıklamayı ret ederken Haziran 1996 tarihinden sonra meydana gelen ölümleri inkâr etti. 2000'li yılların başlarına kadar aileler cezaevlerinin giriş kapılarına yiyecek ve giyecek getirmeye devam ettiler ve akrabalarının hala hayatta olduklarına inanıyorlardı.

Muhammed Hamil'in, Khaled, Salleh ve Sanussi Hamil adında gözaltında iken ölen üç erkek kardeşi vardı. İkisi Abu Salim cezaevinde 1996 yılında ölürken diğeri Benghazi şehrinde bulunan gözaltı merkezinde öldü. 1995 ve 1998 yılları arasında gerçekleşen gözaltı dönemlerinde, üç

adamin dış dünya ile bağlantıları kesildi. Aile kardeşlerin öldüğüne dair ilk resmi açıklama için 2009 yılının Mart ayına kadar beklemek zorunda kaldılar. Onların ölümüne yol açan koşulları için önlem alınmadı. Mohammed Hamil 'Onlar (Libya yetkilileri) bütün bir ailenin yaşamından mutluluğunu çaldılar' dedi.

Abu Salim cezaevinde herhangi bir huzursuzluğun yer aldığı ilk resmi açıklaması sekiz yıl sonra geldi; fakat soruşturma için verilen sözler henüz yerine getirilmedi.

AİLELER UNUTMAYI RET EDİYOR

On yıl boyunca sessizlik ve acı çektikten sonra, Abu Salim cezaevinde öldürülen mağdurların aileleri isteklerini alenen söylemeye başladı. Benghazi de bir mahkeme örneği yetkililerin Libya güvenlik güçlerinin sorgusu sırasında yaşamını yitiren 33 bireyin gerçek ölümünü alenen açıklaması gerektiği kararına vardı. Yetkililerin kaydetmeyi reddetmelerine rağmen, Benghazi'deki Abu Salim Mağdurlarının Aileleri Komitesi Girişimi kuruldu.

Protestolar ailelerin adalet istediği ve sevgili yakınlarının gömüldükleri yerleri öğrenmek istedikleri Benghazi şehrinde gerçekleşti. Onlar sadece bu istekleri yerine getirildiği takdirde

finansal tazminatı kabul edeceklerinde ısrar ediyorlar. 'Bizim istediğimiz güvenli, istikrarlı, onurlu bir hayat yaşamaktır.' diyor Benghazi' deki Abu Salim Mağdurlarının Aileleri Komitesi Organizasyonu Girişimi üyesi, Fathi Tourbil. 'Bir insan evinden, işinden, sokağından zorla alıkonuyor ve yıllarca annesi, karısı, çocukları acı içinde yaşıyor.'

Libya yetkilileri genellikle bu tür protestolara tolerans gösterirken, bazı katılımcılar taciz, tehdit ve hatta tutuklanmalar ile karşılaşabiliyorlar. 2009 yılının Mart ayında, Benghazi'deki Abu Salim Mağdurlarının Aileleri Komitesi Girişimi'nin beş üyesi tutuklandı ve herhangi bir suçla yapılmayarak serbest bırakılmadan önceki birkaç gün için aileleri ve avukatlarıyla olan iletişimde dâhil olmak üzere dış dünya ile bağlantıları kesilmişti. İki Uluslararası Af Örgütü yetkilisinin 21 Mayıs 2009 tarihinde Tripoli'den Benghazi'ye uçuşları yetkililer tarafından engellendi.

Ailelerin yasal isteklerini karşılamaktan uzak, yetkililer öncelikle aileleri göz ardı ettiler ve daha sonra bazıları tarafından kabul edilen fakat çoğunluğu tarafından reddedilen finansal tazminat önererek onları susturmaya çalıştılar. Yetkililer güvenlik güçleri tarafından öldürülen veya zorla kaybedilen binlerce bireyin akıbeti

Gerçek ve adalet için protesto eden aileler 1996 yılında Abu Salim cezaevinde öldürülen akrabalarının fotoğraflarını tutuyorlar. Benghazi, Libya.

hakkındaki gerçeği ortaya çıkarmadı ve hiçbir suçlu yargı önüne getirilmedi. İddialara göre bazı failler hala resmi pozisyonlarda bulunuyor.

HAREKETE GEÇ

Lütfen Sanjiv Kumar Karna'nın annesi Bimala Labh'e bir dayanışma kartı yazıp gönderin.

Ön yüzü:
*Jai Kishore vazgeçmedi.
Vazgeçmeyecek.*

Arka yüzü:
Dayanışma içindeyim.

*Sevgili Bimala,
Kocanız Jai Kishore'nin adalet için yaptığı kampanya sadece oğlunuz Sanjiv Kumar Karna'nın zorla kaybedilmesi anlamında değil dahası Nepal'deki yüzlerce cezasız kalan çatışma örnekleri ile ilgili olarak da ilham verici ve paha biçilemezdi. Uluslararası Af Örgütü üyeleri size ve sizin doğruluk, adalet ve tazminat için sürdürdüğünüz kampanyanıza destek vermeye devam edecek. En iyi dileklerle,*

Lütfen bir de Abu Salim tutuklularının zorla kaybedilmeleri için hesap verebilirlik çağrısında bulunan Libya'nın Adalet Genel Halk Komitesi Sekreterliğine (Secretary of The General People's Committee for Justice) bir posta kartı (bakınız ekte) imzalayıp gönderin.

30 Ağustos 2010 Uluslararası Kayıplar Günü' dür. (International Day of the Disappeared)

**“ULUSLARARASI AF
ÖRGÜTÜ’NÜN DESTEĞİ
HÜCRENİN KARANLIĞINI
AYDINLATAN BİR MUM
GİBİYDİ. VE UMUDU
İÇİMİZDE CANLI TUTTU”**

**İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELEDEN KORUNMASI VE
SERBEST BIRAKILMASI İÇİN AF ÖRGÜTÜ AKTİVİSTLERİ
TARAFINDAN BİNLERCE MEKTUP GÖNDERİLEN
SURİYELİ DÜŞÜNCE MAHKUMU
RİAD AL-TURK**

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

